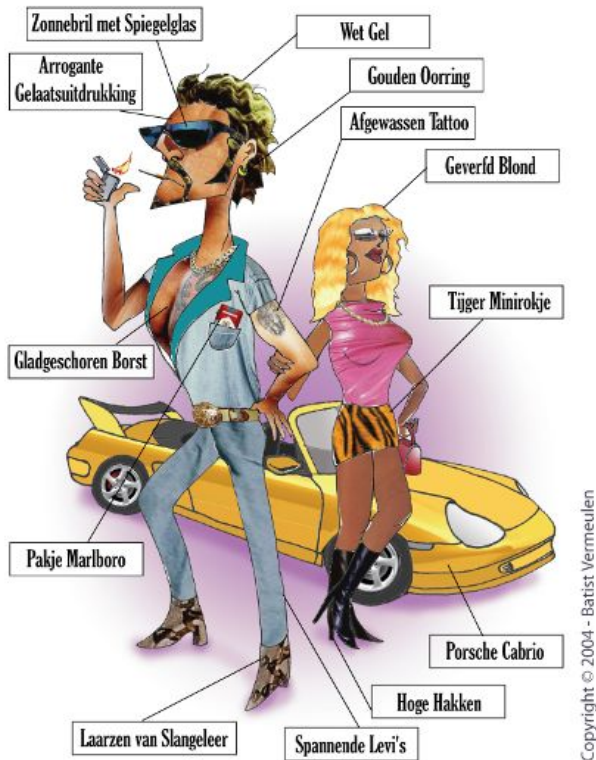

De Macho

Copyright © 2004 - Batist Vermeulen

Dalszövegelés: a Bëlga szövegei

A Magyar Nemzeti HipHop című slágerükkel lettek kultuszenekar. Új albumuk, a Jön a Gólem! talán lassabban, ám ugyanolyan magabiztosan jutott a slágerlisták élére - annak ellenére, hogy szellemes szövegeiken kívül nem túl sok felmutatni valójuk van, mármint zeneileg. Az a baj, Lottó, Gyere, kislány, gyere...
, Hazakísérhetlek? Most megnézzük, miről is szól egy-két dalszöveg.

A kultuszenekar olyasmi, ami zenei igénytelensége ellenére slágereket produkál. Ilyen volt az A. E. Bizottság, még valamikor a nyolcvanas években, vagy az Európa Kiadó. Kicsit ilyen volt a Kispál és a Borz a kilencvenes években, de nekik korábban már elemeztük dalszövegeiket. És most itt a Bëlga, a "félelmetes, iszonyú". Ha beillesztjük ebbe a társaságba a Bëlgát is, rögtön kiugrik, hogy egy közös jellemzője nagyon is van ennek a sokszínű társaságnak. Jelesül az irónia, újra csak az irónia. Szinte valamennyien azzal törtek be, hogy egy jellemzően szellemtelen dalszövegeket gyártó zeneiparban, amilyen a magyar, mertek kicsit ironikusan

fogalmazni, bízva benne, hogy a hallgató majd csak megérti. Hogy valójában a hallgató mit értett, azt persze nehéz lenne megmondani. Én például nem értek mindent, ebben biztos vagyok. Az elemzésben megkönnyíti a dolgunkat, hogy a lemezek borítóján elterjedt szokás szerint rajta van a szöveg.

Hogy nehogy úgy járjunk, mint egyik kedves barátom, aki először a Kalauz című klasszikust hallgatta meg, majd fél évig elő se merte venni a CD-jét, nézzük a Lottó című számot. Azért evvel kezdünk, mert fontos újítások vannak benne. A Bëlga első albumán ugyanis csupa olyan szöveg volt, melyek megpróbálták elkerülni azt, hogy utaljanak bármely már ismert számra. Evvel szemben a Lottóban számos század eleji sláger fragmentumait ismerjük, fel. Ezek nemcsak témájukban épültek be az új dalba, hanem a szövegben is számos egyenes idézet kapott helyet.

"Lottó, lottó, heti remény: fecni x-ekkel.
Nem kell többé spekulálni, havi fixekkel."

Az első két sor rögtön felidézi a híres slágert: "Havi kétszáz Pengő fixszel az ember könnyen viccel...". De ha megnézzük a második strófát, ott is áthallásokat találunk:

"Elmegyek bármikor, bárhová.
De ügyelek majd arra, hogy valahová.
Mer' egyáltalán nem mindegy, hogy hol lakom, hol élek.
Mit csinállok, kivel csinálom.
Mikor csinálom, és hogy csinálom.
Igen a Hawajon a jakthajón!!! :)
Pl. nem vagyok egyedül, marhajól.
A dzsipem is kabrió egész évben."

Ezt mondja a Bëlga, és nem nehéz felismerni, hogy a szöveg ezen részének egyik ihletője bizonyosan a "Ha nékem egyszer sok pénzem lesz, felülök a repülőre. Úgy elszállok, mint a fecske, odafönn a levegőbe. Amerre én járok, bámul a világ..." Sőt, ha jobban megnézzük, még a híres refrén, a nevetés is "ha-ha-ha-ha-ha-ho-ho-ho-ho-hi-hi-hi-hi" egy hetven évvel ezelőtti magyar slágerre utal, melynek a szövege szinte egyetlen hosszú nevetés volt. De erre a korra utal a "bagatell" kifejezés is, melyet a ma nem szokás túl gyakran használni, kivéve vicces filmeket és néhány nagymamát, valamint anyámat. Az viszont másik érdekes kérdés, hogy vajon mi célból írtak mindent ilyen helytelenül. Azt hiszem, ezzel írásban is jelzik azt, amit dalban intonációval tudnak: hogy a dal alanya nem éppen a legtanultabb ember, de mi ezért szeretjük.

Az Az a baj című kis sanzon teljesen mai élményvilágból táplálkozik, legalábbis a felvetett kérdések szintjén. Az ellentétekre épülő szöveg egy katatón állapotot jelenít meg, melyben nincsen olyan cselekvési lehetőség, mely pozitív kimenetellel kecsegtet. Nos, ebben a helyzetben minek csináljunk bármit is? A dal sikerének kulcsa az, hogy két lélektani helyzetet elegyít. Az egyik a téveteg szerelmes helyzete, aki kezdeményezne, de egyelőre bizonytalan.

"Ha szemezek vele, akkor az a baj!

Ha nem szemezek vele, az a baj!
Ha csak 5 percig csinálom, az a baj!
Ha egész éjszaka szemezek vele, az a baj!
De ha én odamegyek hozzá, az a baj!
Ha nem megyek oda hozzá, az a baj!
Ha elkérem a számát, az a baj!
Ha nem kérem el a számát, az a baj!"

A másik lélektani helyzetet pedig mindenki ismeri, aki volt már olyan helyzetben, ismer olyan embert, akinek semmi sem elég jó, mert csak a saját rossz közérzetét szeretné másokon viszonlátni. Az ilyen embert az is zavarja, ha valakinek jó kedve van, és inkább gyorsan elrontja, ha tudja. Csakhogy a dal nemcsak azt a helyzetet mutatja be, amikor éppen elveszik a beszélő kedvét valamitől, hanem már abban a fázisban mutatja be a dolgok állását, amikor már a beszélő maga is elfogadta ezt a felállást, és feladta a sikeres cselekvés reményét. Ez a teljes és értelmetlen katatónia, bénultság állapota.

"Ha idemegyek szórakozni, az a baj!
Ha odamegyek szórakoznak, az a baj!
Hó jó a zene, sokan vannak, az a baj!
Ha rossz a zene, sokan vannak, az a baj!
Nem is tudom, mit keresünk itt, az a baj!
A barátaid meg milyenek, az a baj!
Azér' nem megyek oda, mer' az a baj!
Az arca a baj, az arc a baj!
Hogy én sodorjam meg, az a baj!
Mer' nem tudsz sodorni, az a baj!
Akkor meg minek kérsz? Ez a baj!
Tüzet is én adjak? Az a baj!"

Sajnos helyszűke miatt itt már csak egyetlen számra térhetünk ki, természetesen a Magyar nemzeti HipHop

-ra, hiszen ez a legnagyobb sikerű szám. Sikerét feltehetőleg annak köszönheti, hogy egyrészt ironikusan állít be egy-két jól ismert viselkedési modellt ("Trianon tagadó Tibi, alias 3T"), másrészt azonban ezzel konszolidálja is ezt a pozíciót, akárcsak a maga korában az István, a király című rockopera, mely ma is sokak kedvence.

"Magyar rapper ne viseljen baseball sapkát
mely eltakarja szép magyar homlokát
Magyar rapper viseljen darutollas föveget,
magyar nyelven szavaljon szép magyar szöveget!
Legények, van nekünk Tisza sport cipőnk,
nyugati márkát hordja csak a nyugati rappelő!
Ha te aztat mondod Ganxsta,
én aztat mondom betyár,
de betyár helyett aztat is mondhattam volna, hogy zshivány."

Ez egyrészt gúnyolódás, másrészt viszont megteszi azt, amire kevesen képesek. Olyan témát lop vissza a politikai szélsőségesektől, amely mindenkit érint, csak éppen nem úgy, ahogy erről beszélni szoktak. Olyan ez, mint Charlie Chaplin A diktátor című filmje, melyben Hitlert parodizálta Chaplin - és mindenközből sikerült a bajuszát visszalopnia a német kancellártól - aki valamiért éppen olyan kis szőrpamacsot nyíratott magának, amelyet Chaplin már vagy harminc éve viselt. De visszatérve a dalszövegekhez, van itt még más István, a király-os áthallás is:

"Ez Vazulnak, Koppánynak vére! Idegen ajkú rapperek félre!"

Talán nem is kell tovább magyarázni. Ráadásul még a zenében is ott vannak a félreismerhetetlen A tenkes kapitánya-motívumok, melyek minden generációnak belevésődtek már a tudatalattijába. Persze az új album sikerében annak is része volt, hogy a Hazakísérhetlek ? című számnak Pálfi György készített egy elég erős klipet, amit aztán lehet kérni a Viván meg a Z+-on. Ez a szám egyébként Cseh Tamásra játszik rá, bár ezt a célközönség talán már észre sem veszi.

Arra viszont még mi sem vállalkozunk, hogy a bámulatos A gyaloglás vége című számot elemezzük. Ez olyannyira klasszikussá vált, hogy csak idézni merünk belőle:

"jo kocsiba be, ablakot le, könyököt ki, kettesbe be
Nagykirály a hangerő...
Melletted a szőke nő
Jo túráztatom a gépet a mutató kileng
Most a világ összes útja a mienk
Csak annyit mondok hogy megvan a 300watt,
a 3pár hangfal, a levehető előlap
Jó megyünk a lágmányosin százzal,
Te szóljál már a gyerekeknek hogy nyitva van a kocsijátó!
"héj gyerek, nyitva van a jobb hátsó!"
1-es golf, 2-es golf, 3-as golf (ha) 4-es golf, érzed...
Na jól van, Budapestől Fűzfőig kétkiló,
Onnantól a parton végig gyök kettő, vagyis gettó
Bűbajos lányokat találunk a parton végig
Két hét alatt elérünk a keszthelyi révig
Széles a sevi mint egy kombájn
Élvezd a kabrió, feel the sunshine

Refrén:

jo gépkocsi, jo gépkocsi, jo gép-gép-gép-gépkocsi
miénk a pálya, az autópálya
miénk az auto-auto-autópálya"

www.sulinet.hu/tart/cikk/bb/0/22671/1

